

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Označování potravin

CZ.1.07/3.2.05/02.0024 Škola jako centrum
celoživotního učení -
další vzdělávání maloobchodních prodejců
CZ.1.07/3.2.05/02.0024

- **Vyznáme se v označování potravin?**
- **Konkrétní požadavky** na označování potravin nalezneme v zákoně č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o potravinách“) a jeho prováděcích vyhláškách včetně speciální vyhlášky č. 113/2005 Sb. o označování potravin (dále jen „vyhláška o označování“)
- **Specifické požadavky** na označování jsou uvedeny i ve vyhláškách pro jednotlivé komodity (např. mléčné výrobky č. 77/2003 Sb., masné výrobky 326/2001 Sb., pekařské a cukrářské výrobky 333/1997 Sb., čerstvé ovoce a zeleninu č. 157/2003 Sb. atd.), ve vyhláškách upravujících některé technologické postupy, např. vyhláška pro zmrazené potraviny (č. 366/2005 Sb.), vyhláška o ošetření potravin ionizujícím zářením (č. 133/2004 Sb.) a v neposlední řadě vyhláška upravující označování nutriční (výživové) hodnoty (č. 450/2004 Sb.)

- **Vyznáme se v označování potravin?**

Tato struktura shodná s řešením požadavků v předpisech EU je doplněna blokem speciálních zákonů, z nichž vyplývají některé další požadavky označování, např.:

- **Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení**
- **Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství**
- **Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty**

Správné označování potravin je často komplikováno a znesnadňováno tím, že na požadavky, které jsou v EU uvedeny v „nařízeních“ jsou v české legislativě pouze odkazy na tyto evropské předpisy. Problém je, že k dané problematice bylo vydáno několik nařízení vzájemně se doplňujících nebo rušících, aniž bylo vydáno jediné kompilované znění. To velmi stěžuje orientaci.

- **Všeobecné požadavky na označování – Zákon 110/1997Sb.**
- **Zákon o potravinách (§ 6 odst. 1)** stanovuje, že provozovatel potravinářského podniku, který uvádí do oběhu potraviny balené ve výrobě, je povinen **způsobem stanoveným vyhláškou** potravinu řádně označit na obalu určeném pro spotřebitele. To přímo naznačuje, že každý výrobek, na nějž se vztahuje zvláštní vyhláška, může mít zvláštní požadavky na označení.
- **Většina požadavků uvedených v zákoně o potravinách je všeobecných!**
- **Název výrobku**
Každá potravina musí být označena názvem. Současně s názvem potraviny je nezbytné uvést **i bližší určení – charakter potraviny**, podle jednotlivých skupin. Např. **Tatranka**, trvanlivé pečivo nebo **Modré z nebe**, směs čokolády, vícedruhový dezert z mléčné a hořké čokolády nebo **Gothajský salám**, masný výrobek tepelně opracovaný atd.

- **Všeobecné požadavky na označování – Zákon 110/1997Sb.**
- **Výrobce, dovozce nebo prodávající , původ**
- Vždy musí být uvedeno, **kdo potravinu uvádí do oběhu**, tzn. v případě **právnícké osoby** název obchodní firmy a sídla výrobce nebo dovozce nebo prodávajícího (nebo balírny); v případě **fyzické osoby** jména a příjmení a místa podnikání (dle **§ 6 odst. 1 písm. a)** zákona o potravinách)

Potraviny je nutno označit i **zemí původu** nebo **vzniku** potraviny v případech, kdy neuvedení tohoto údaje by uvádělo spotřebitele v omyl o původu nebo vzniku potraviny (dle **§ 6 odst. 1 písm. a)** zákona o potravinách)

Pozn. **Značení původu potravin je povinné pro čerstvé ovoce a zeleninu** (dle článku 5 nařízení ES 1580/2007)

- **Všeobecné požadavky na označování – Zákon 110/1997 Sb.**
- **Množství**

Balené potraviny je nutno **označit množstvím** (dle § 6 odst. 1 písm. c) zákona o potravinách) Množství se uvádí v jednotkách hmotnosti (např. kg, g) nebo objemu (např. l, ml), případně v kusech. Pevné potraviny nacházející se v nálevu musí být označeny nejen celkovou hmotností, ale i hmotností pevné potraviny bez nálevu.

Např. **Okurky v sladkokyselém nálevu** – na etiketě musí být uvedena vedle celkové hmotnosti i hmotnost okurek bez nálevu nebo **Sardinky v oleji** – je nutno kromě celkové hmotnosti obsahu konzervy uvést i hmotnost pevného podílu (ryb).

***Pozn.** Písmeno „e“ u hmotnosti se uvádí na potravinách, které splňují požadavky týkající se metrologického ověřování a způsobu měření. Symbol „e“ má proto jen malou vypovídací hodnotu pro nezasvěceného spotřebitele.*

- **Všeobecné požadavky na označování - Zákon 110/1997 Sb.**

- **Označení DP nebo DMT**

Zákon o potravinách uvádí povinnost označit potravinu **datem použitelnosti (DP)** u druhů potravin podléhajících rychlé zkáze nebo u kterých to stanoví komoditní vyhláška a **datem minimální trvanlivosti (DMT)** u ostatních potravin (**dle § 6 odst. 1 písm. d) a e)**).

- Výjimku tvoří potraviny, které **podle § 6 odst. 4 vyhlášky o označování nemusí být označeny ani datem minimální trvanlivosti** (např. sůl, čerstvé ovoce a zelenina, lihoviny, vína, žvýkačky, kvasný ocet).

- **Složení výrobku**

Je dalším nezbytným údajem dle **§ 6 odst. 1 písm. i) zákona o potravinách**, uvádí se podle použitých surovin, přídatných látek, potravních doplňků a látek určených k aromatizaci **v sestupném pořadí**.

- **Všeobecné požadavky na označování.**
- Dle **§ 6 odst. 4 zákona č. 110/1997 Sb.** musí být v případě, že jde o balení pro tuzemského spotřebitele, všechny údaje dle odstavce 1 uvedeny v **jazyce českém, kromě obchodního názvu potraviny** a údajů, které nelze jednoznačně vyjádřit v jazyce českém.
- Dle **§ 3 odst. 3 vyhlášky č. 113/2005 Sb.** musí všechny údaje uvedené na obale potraviny musí být pro spotřebitele **srozumitelné, uvedené na viditelném místě, snadno čitelné, nezakryté, nepřerušené jinými údaji, nesmazatelné a vyjádřené v nekódované podobě**

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – základní požadavky na označování**
- **Základní pravidla označování potravin jsou definovány v § 3 vyhlášky:**
  - odst. 1)** označení **na obalech určených pro spotřebitele a vnějších obalech** popř. nesnadno oddělitelných součástech. (Označení bývá na etiketě, na kartónu nebo krabici, popř. na štítku nebo sponě (např. u salámů).
  - odst. 2)** údaje **v písemné dokumentaci**, kde není možné spolehlivě označit vnější obaly (platí zejména u výrobců, prodejců , velkoodběratelů)
  - odst. 3)** **čitelnost údajů**, jak již bylo řečeno, údaje musí být srozumitelné, uvedené na viditelném místě, snadno čitelné, nezakryté atd.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – základní požadavky na označování**

odst. 4) označení **u balené potravin** (na obale), **u nebalené potravin** (v písemné dokumentaci u výrobců, prodejců atd.)

odst. 5) údaje **o fyzikálním stavu** potravin nebo **o způsobu její úpravy** (např. v prášku, mletá, drcená, sušená, instantní, zmrazená, koncentrovaná, uzená, sterilovaná, pasterovaná ...)

Příklady: bramborová kaše v prášku, mletá paprika, sušené meruňky, instantní čaj, zmrazená kapusta, uzená makrela, sterilovaná zelenina, pasterované mléko atd.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – uvádění spotřebitele v omyl**
- Způsob označování, kdy spotřebitel je **uváděn označováním v omyl**, je zvlášť definován v **§ 4 odst. 1, 2, 3 vyhlášky o označování.**
- Spotřebitel je uváděn označováním v omyl, když je potravina **klamavě označena dle odst. 1 písm. a)**, pokud se týká **charakteristiky** potraviny, její **podstaty**, totožnosti, vlastností, **složení, množství, trvanlivosti**, původu nebo vzniku, způsobu zpracování nebo výroby.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – uvádění spotřebitele v omyl**
- **Příklady:**
- **Klamání charakteristikou a podstatou:** Příkladem je označení tzv. „vietnamských polévek“ jako kuřecí, hovězí, houbová apod., přestože obsahují pouze aroma kuřecího, hovězího masa nebo hub. Podobným příkladem je označení „cappuccina“ jako čokoládové, oříškové, smetanové, přestože neobsahuje odpovídající množství kakaa, popř. obsahuje pouze ořechové nebo smetanové aroma. Tyto potraviny musí být v názvu označeny termínem „**s příchutí**“ kuřecího, hovězího masa, hub, čokolády, oříšků, smetany apod.
- **Klamání množstvím:** Příkladem je nedodržení hmotnosti deklarované na obale pro spotřebitele, což se zjišťuje zejména laboratorně.

Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – uvádění spotřebitele v omyl

- **Příklady:**
- **Klamání složením:** Častým příkladem je neoznačení některých složek potravin na obale, zejména přídatných látek (aditiv). Konkrétně se stává, že je laboratorně zjištěna přítomnost konzervačních látek (kyseliny benzoové, sorbové, oxidu siřičitého), syntetických barviv, náhradních sladidel apod. v potravinách, které jsou označeny tvrzením, že tyto přídatné látky neobsahují („bez konzervačních látek“ apod.)
- **Klamání trvanlivostí:** Příkladem je přelepování popř. přepisování údajů o datu použitelnosti nebo minimální trvanlivosti, popř. prodlužování DP například u zabalených potravin.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – uvádění spotřebitele v omyl**
- Spotřebitel je dále uváděn označováním v omyl, když je potravina **klamavě označena odst. 1 písm. b)**, **přisuzováním účinků nebo vlastností, které potravina nevykazuje** nebo **odst. 1 písm. c)**, **vyvoláváním dojmu, že potravina vykazuje zvláštní charakteristické vlastnosti**, když ve skutečnosti tyto vlastnosti mají všechny podobné potraviny.
- Spotřebitel je dále **odst. 2 písm. e)** **uváděn v omyl** nepodloženým tvrzením, že potravina je vhodná k **prevenci, zmírnění nebo léčení zdravotní poruchy** nebo dle **odst. 2 písm. f)** tvrzením, že **charakter nebo původ potraviny** je „domácí“, „čerstvý“, „živý“, „čistý“, „přírodní“, „pravý“ nebo „racionální“. (Příkladem je označení „domácí nebo čerstvý chléb“, „domácí nebo čerstvé knedle“, „dietní salám“, „živý nebo přírodní jogurt“)

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – uvádění spotřebitele v omyl**
- Uvádění spotřebitele v omyl se týká i **nabízení k prodeji klamavým způsobem dle § 4 odst. 4 vyhlášky o označování.**
- **Příklady:**
  - - šumivé alkoholické nápoje jsou nabízeny k prodeji s označením na regále nebo v úseku „perlivých vín“ (rozdíl je v ceně i kvalitě nabízeného zboží)
  - - výrobky vyrobené z rostlinných tuků - tzv. „alternativy“ mléčných výrobků (sýrů) jsou nabízeny k prodeji s označením na regále nebo v úseku mléčných výrobků z kravského mléka
  - - vína vyrobená z jiných druhů ovoce než stolních hroznů révy vinné jsou nabízena k prodeji ve společném úseku (regále) na prodejně jako révová vína

- **Uvádění spotřebitele v omyl – právní kvalifikace**
- V případě **klamavého označování** nebo **nabízení ke spotřebě klamavým způsobem** u tuzemských potravin se jedná o porušení ustanovení **§ 10 odst. 1 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách, ve znění pozdějších předpisů.**
- Pro všechny potraviny (tuzemské i dovozové) lze použít přímo klasifikaci nařízení Evropského parlamentu a Rady, tedy **ustanovení článku 16 nařízení ES č. 178/2002, ve znění pozdějších předpisů.** (...nesmí **označování**, propagace, obchodní úprava potravin.....**způsob jejich úpravy a místo vystavení....uvádět spotřebitele v omyl**).

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení množství potravin**
- **Označení množství potravin je definováno v § 3 vyhlášky :**
- **odst. 1:** specifikuje označení potravin tekutých **dle písm. a)**,
označení potravin jiných než tekutých **dle písm. b)**,
označení potravin polotekutých, polotuhých a šlehaných **dle písm. b)**,
označení potravin počtem ks **dle písm. d)**.
- **odst. 2:** pokud se balená potravina nachází **v nálevu**, musí být kromě **celkové hmotnosti** na obalu uvedena i **hmotnost pevné potravin** po odkapání nálevu nebo procentní podíl pevné části. Údaj o celkové hmotnosti nebo procentním podílu pevné části se na obalu uvede i u potravin, které se nacházejí **v jedlém oleji, ve vlastní šťávě** nebo **v tomatě**.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení množství potravin**
- **odst. 3:** je o označení symbolem „e“ (jak již bylo zmíněno, netřeba se jím zabývat)
- **odst. 4:** pojednává o tom, u **kterých potravin se nevyžaduje údaj o množství** (např. které podléhají významným ztrátám na objemu nebo hmotnosti, jsou baleny v množství menším než 5 g nebo 5 ml, jsou prodávány podle počtu kusů apod.)
- **odst. 5:** pojednává o značení potravin v obalu určeném pro spotřebitele, které se skládá ze dvou nebo více dílčích balení (netřeba více rozebírat).

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení DMT a DP**
- **Označování DP a DMT je definováno v § 6 vyhlášky:**
- **odst. 1, odst. 2, odst. 3:** definují způsob označení data minimální trvanlivosti na obale potravin (**dle odst. 1** musí být uvedeno slovy: „**Minimální trvanlivost do...**“)
- **odst. 4:** definuje **potravinu, u které se nevyžaduje DMT:**
  - **a)** u čerstvého ovoce, zeleniny a konzumních brambor
  - **b)** u konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů nad 10% alkoholu
  - **c)** u vín, likérových vín, šumivých vín, aromatizovaných vín
  - **d)** u pekařských výrobků určených ke spotřebě do 24hod.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení DMT a DP**
- **e)** u jedlé soli
- **f)** u přírodních sladidel v pevném stavu
- **g)** u cukrovinek
- **h)** u žvýkaček
- **i)** u kvasného octa
- **j)** u limonád, ovocných šťáv a nektarů
- **k)** u jednotlivých porcí nebalené zmrzliny.
- **odst. 5:** Definuje označení data použitelnosti (uvedeno slovy: „Spotřebujte do...“)

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení DMT a DP**
- **odst. 6:** Jestliže za slovy „**Spotřebujte do...**“ nebo „**Minimální trvanlivost do...**“ nebude následovat datum, musí zde být uvedeno, kde je toto datum na obale vyznačeno (často tomu tak není!)
- **odst. 7:** Je-li potravina označena **datem použitelnosti**, doplní se vždy údajem o konkrétních **podmínkách skladování** (u teplot musí být číselné hodnoty, nikoliv např. „Uchovejte v chladu a temnu“, což se často nesprávně používá)
- **odst. 8:** Pokud potravina balená a označená ve výrobě byla **rozbalena** za účelem prodeje jednotlivých částí, **považuje se za potravinu nebalenou**, podléhající označení podle § 8 zákona 110 (např. uzeniny ve vakuovém balení, bonbóny atd.)

- **Označení a prodej potravin s prošlým DMT**
- Dle ustanovení **§ 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 110/1997 Sb.**, o potravinách mohou být potraviny s prošlým DMT uváděny do oběhu jen **za podmínky, že jsou odděleně umístěny a označeny jako potraviny s prošlým DMT.**
- Častým nedostatkem je, že potraviny s prošlým DMT jsou odděleně umístěny, ale **nejsou označeny vůbec** nebo **jsou označeny jiným způsobem**, např. cedulkou „sleva“, „výprodej“ atd., z čehož není zřejmé, že se jedná o potraviny s prošlým DMT.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údají o způsobu použití**
- **Označování o způsobu použití potravin je definováno v § 7 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Údaje o způsobu použití potravin musí být uvedeny takovým způsobem, aby **umožnily její správné použití.**
- **Odst. 3:** Balená potravina určená ke spotřebě **po nezbytné tepelné úpravě** musí být takto označena, a pokud to povaha potravin vyžaduje, musí být uveden i **postup a způsob tepelné úpravy potravin.**
- **Odst. 4:** U potravin, které vyžadují před spotřebou **úpravu ředěním** nebo **rozpuštěním v tekutině**, musí být uveden na obalu doporučený **poměr ředění** nebo **způsob přípravy** (např. u dehydratovaných výrobků je to stanoveno vyhláškou č. 331/1997 Sb.)

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údají o složkách potravin**
- **Označování údají o složkách potravin je definováno v § 8 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Údaje o složkách se řadí **sestupně** podle obsahu jednotlivých složek v potravině v době výroby potravin a musí být uvedeny slovem "složení".
- **Odst. 2:** V případě **směsí ovoce, zeleniny nebo hub** použitých jako složky potravin, ve kterých **hmotnost žádné z dílčích složek výrazně nepřevládá** a jejichž podíly se mohou měnit, mohou být tyto složky uvedeny v seznamu složek společně pod označením "**ovoce**", "**zelenina**" nebo "**houby**" s dovětkem "**v různém poměru**" a bezprostředně následovány seznamem obsaženého ovoce, zeleniny nebo hub.
- **Odst. 3:** Složky tvořící **méně než 2 %** množství konečného výrobku mohou být uvedeny **v různém pořadí** za ostatními složkami.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Odst. 6: Složky se nemusí uvádět:**
  - dle **písm. a)** u **jednosložkových potravin** v případě, že název potraviny je totožný se jménem složky anebo název složku jednoznačně identifikuje;
  - dle **písm. b)** u **čerstvého ovoce, čerstvé zeleniny a konzumních brambor**, pokud nejsou loupané, krájené nebo jinak upravené;
  - dle **písm. c)** u **sycených vod** označených jako sycené;
  - dle **písm. d)** u **kvasného octa** získaného výlučně z jedné základní suroviny;
  - dle **písm. e)** u **sýrů, másla, kysaného mléka a smetany** (s výjimkou ochucených čerstvých sýrů a tavených sýrů);

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Odst. 8:** U složky, která se sama skládá z více dílčích složek, se tyto dílčí složky považují za složky potraviny a uvedou se samostatně ve složení potraviny.
- **Příklad:** *např. u výrobního salámu použitého do lahůdkářských salátů se jen rozepíše, z čeho se tento salám skládá v rámci celkového složení – tedy výčet složek v sestupném pořadí a už se neuvede termín „výrobní salám“*
- **Odst. 9:** Podle charakteru potraviny může být složka, která se sama skládá z více dílčích složek, uvedena jako jedna složka ve složení potraviny s bezprostředně následujícím výčtem jejích dílčích složek.
- **Příklad:** *u plněné bagety se uvede ve složení **bageta** (pšeničná mouka, mléko, vejce, sůl); u tatarské omáčky, která obsahuje zeleninovou směs, se uvede **zeleninová směs** (okurky, cibule, pažitka) apod.*

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Odst. 10: Alergení složka** (uvedená v příloze č. 1) nebo jakákoli látka z ní pocházející, která byla použita při výrobě potraviny a je v konečném výrobku stále obsažena, **se zřetelně označí názvem alergení složky ve složení potraviny.**
- Je velmi důležité dodržet tento požadavek, je kladen velký důraz na správné označení alergenů! Za zřetelné označení se považuje označení alergení složky **tučně ve složení potraviny** nebo samostatné uvedení např. slovy „**alergení složky: pšeničná mouka, vejce, sója, arašídy atd.**“
- Označení „**vyrobena v závodě, kde se zpracovává arašídy, sója atd.**“ je zavádějící, alibistické, nepovoleno! Označení „**může obsahovat stopy ořechů, arašídů, sóji atd.**“ je povoleno na základě závazného stanoviska SZPI!

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údajů o složkách potravin**
- **Odst. 12:** U **sušených** nebo **zahuštěných potravin** obnovujících se přidáním vody lze na obalu uvést složky v pořadí podle jejich poměru v obnoveném výrobku, pokud jsou k tomuto výčtu připojena slova "**složky v obnoveném výrobku**" nebo slova "**složky ve výrobku připraveném k použití**" (např. u dehydratovaných výrobků - polévky, omáčky, směsi pro přípravu hotových pokrmů apod.)
- **Odst. 14:** Sestupné pořadí složek **se neuvádí u směsí koření nebo bylin**, pokud hmotnostní podíl jedné složky výrazně nepřevládá a označí se slovy "**v proměnlivých hmotnostních podílech**".

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Důležitá pravidla numerického označení složek jsou uvedena v § 9 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Množství složky v hmotnostních nebo objemových procentech, popřípadě **v g/100 g** potravin nebo **v ml/100 ml** se uvede na obalu v blízkosti názvu nebo u příslušné složky, s výjimkou lihovin, v případě, že:
  - **písm. a)** název složky nebo skupiny složek se použije v **názvu potravin;**
  - **písm. b)** složka nebo skupina složek je v označení zdůrazněna **slovně, obrazově** nebo **graficky;**
  - **písm. c)** složka nebo skupina složek **je základní pro charakteristiku potravin** a pro její odlišení od výrobků, se kterými by mohla být zaměnitelná pro svůj název nebo vzhled.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údají o složkách potravin**
- **Příklady:**
  - odst. 1 písm. a):** Název „Vepřová konzerva“ – ve složení musí být uvedeno % vepřového masa; Název „Zeleninová polévka“ - ve složení musí být uvedeno % zeleniny; Název „ Kuřecí párky“ – ve složení % kuřecího masa...
  - odst. 1 písm. b):** Na obale u „Jarní polévky“ je vyobrazena např. brokolice a mrkev – ve složení musí být uvedeno % brokolice a % mrkve; na obale je u „Leča s klobásou“ vyobrazena paprika a rajče – ve složení musí být uvedeno % papriky a %rajčete atd.
  - odst. 1 písm. c):** „Segedínský guláš“ – uvede se % zelí, % vepřového masa; „Kečup jemný“ – uvede se % rajčat; „Budapešťská pomazánka“ – uvede se % tvarohu atd.
- **Odst. 2:** Množství podle odstavce 1 musí odpovídat množství složky nebo skupiny složek **v okamžiku jejich zpracování.**

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Odst. 4:** Ustanovení odstavců 1 až 3 se **nevztahuje mimo jiné** na potraviny nebo skupiny složek, které:
  - **písm. c),** jsou používány **v malých množstvích pro účely aromatizování**
  - **písm. d)** jedná-li se o **směsi ovoce, zeleniny, hub, koření nebo bylin,** v nichž žádný druh, co do hmotnostního podílu, výrazně nepřevládá
  - **písm. e)** pokud jde o **vitaminy a minerální látky**
  - **písm. g)** nejsou takové povahy, aby jejich uvedení v názvu, pod kterým je potravina prodávána, mělo vliv na výběr spotřebitelem v zemi prodeje, neboť **rozdílné množství těchto složek není podstatné pro charakterizaci potraviny** nebo potravinu neodlišuje od podobných potravin.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o složkách potravin**
- **Odst. 5:** Pokud potravina obsahuje **více než 2,5 % jedlé soli**, musí být její obsah vyznačen na obalu potraviny **v procentech hmotnostních**. Tato povinnost se **nevztahuje na dehydratované výrobky, ochucovadla a studené omáčky a dresinky**.
- **Příklady:** % soli se uvede u hořčic speciálních, uzenin, plísňových sýrů a sýrů balkánského typu atd.; % soli nemusí být u dehydratovaných polévek, omáček, ochucovadel typu „Vegeta“, „Podravka“, „Zounarka“ atd.
- **Odst.10:** Nápoj s **obsahem etanolu vyšším než 1,2 % objemových** musí být označen skutečným obsahem etanolu **v procentech objemových**.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údají o přídatných látkách**
- **Označování údají o přídatných látkách je definováno v § 10 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Přídatná látka obsažená v potravině se na obalu označí v údajích o složení potravin uvedením **názvu látky** nebo jejího **číselného kódu** (např. **E210** – kyselina benzoová atd.)
- **Odst. 3:** U přídatných látek, které náležejí do kategorií **antioxidanty, barviva, konzervanty, kyseliny, regulátory kyselosti, tavicí soli** (u tavených sýrů a výrobků z nich), **kypřicí látky** (kypřidla), **sladidla, zpevňující látky, zvlhčující látky, plnidla, propelanty, látky zvýrazňující aroma nebo chuť, zahušťovadla, želírující látky** (želírovadla), **stabilizátory, emulgátory, protispékavé látky, odpěňovače, lešticí látky, látky zlepšující mouku**, musí být uveden vedle názvu přídatné látky nebo označení přídatné látky číselným kódem také **název kategorie**, do které přídatná látka patří.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údajů o přídatných látkách**
- **Odst. 4:** Potravin, u kterých byla trvanlivost prodloužena použitím balicích plynů, se na obalu označí slovy "**Baleno v ochranné atmosféře**".
- **Odst. 5:** Potravin obsahující **více než 10 % sladidel** polyalkoholických cukrů E 420 (**Sorbitol**), E 421 (**Mannitol**), E 953 (**Isomalt**), E 965 (**Maltitol**), E 966 (**Laktitol**) nebo E 967 (**Xylitol**) musí být na obalu určeném pro spotřebitele označeny textem "**Nadměrná konzumace může vyvolat projímavé účinky**".
- **Odst. 6:** Potravin obsahující **aspartam** musí být na obalu určeném pro spotřebitele označeny textem "**Obsahuje zdroj fenylalaninu**".

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údaji o přídatných látkách**
- **Odst. 7:** Přídatné látky, jejich směsi nebo jejich naředěné formy **určené k přímému prodeji spotřebiteli** musí být na obalu určeném pro spotřebitele označeny kromě údajů uvedených **v § 6 odst. 1 zákona 110** těmito údaji:
  - **písm. a)** názvem přídatné látky a jejím číselným kódem;
  - **písm. b)** slovy "**Pro použití v potravinách**" nebo "**Omezené použití v potravinách**" nebo bližším údajem o použití v potravinách;
  - **písm. c)** výčtem všech složek v sestupném pořadí podle klesajícího množství, jsou-li ve **směsi přídatných látek** nebo jejich naředěné formě obsaženy kromě základní přídatné látky ještě další složky, jako jsou jiné **přídatné látky, nosiče a rozpouštědla** nebo potraviny.

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení údajů o přídatných látkách**
- U přídatných látek, které jsou určeny **k prodeji konečnému spotřebiteli**, bude prověřeno, zda jsou na obale uvedeny povinné informace dle **článku 23 nařízení (ES) č. 1333/2008** (platí od 20.1.2010 a je v harmonizaci s výše uvedeným odst. 7).

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků - údaje o látkách určených k aromatizaci**
- **Označování údajů o látkách určených k aromatizaci je definováno v § 11 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Látka určená k aromatizaci potravin, obsažená v potravine, se na obalu označí slovem "**aroma**" ve výčtu uváděných složek a popřípadě další specifikací, jako např. **přírodní, přírodně identické** nebo **umělé**, nebo doplněním konkrétního **názvu** nebo **popisu aromatu**.
- **Odst. 2:** Při obsahu přidaného **kofeinu v nealkoholickém** nápoji nebo v koncentrátu k přípravě nealkoholického nápoje **vyšším než 150 mg/l** se v blízkosti názvu uvedou slova "**S vysokým obsahem kofeinu**" a za těmito slovy v závorce údaj o obsahu kofeinu vyjádřený v mg/100 ml.
- *Požadavek na označení vysokého obsahu kofeinu se nevztahuje na všechny druhy kávy, kávových extraktů, čaje a výrobků z čaje.*

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků - údaje o látkách určených k aromatizaci**
- **Odst. 3:** Cukrovinky nebo nápoje obsahující **glycyrrhizovou kyselinu** v koncentraci **100 mg/kg nebo vyšší**, nebo v koncentraci **10 mg/l nebo vyšší**, se označí slovy "**Obsahuje lékořici**".
- **Odst. 4:** Cukrovinky obsahující **glycyrrhizovou kyselinu** v koncentraci **4 g/kg nebo vyšší** se označí slovy "**Obsahuje lékořici. Osoby trpící vysokým tlakem by se měly vyvarovat nadměrné spotřeby**".
- **Odst. 5:** Nápoje obsahující **glycyrrhizovou kyselinu** v koncentraci **50 mg/l nebo vyšší**, nebo v koncentraci **300 mg/l nebo vyšší** v případě nápojů obsahujících **více než 1,2 % objemových alkoholu**, se označí slovy "**Obsahuje lékořici. Osoby trpící vysokým tlakem by se měly vyvarovat nadměrné spotřeby**".

- **Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků – označení potravin údají o GMO**
- **Pravidla označení údají o potravinách nového typu a GMO je definováno v § 12 vyhlášky:**
- **Odst. 1:** Potravin nebo složky **potravin nového typu** se na obalu určeném pro spotřebitele označí podle **§ 6 odst. 5 zákona 110** (tedy všemi údají podle § 6 odst. 1 zákona a údají podle předpisů ES).
- **Odst. 2:** Potravin nebo složky **potravin, které jsou geneticky modifikovaným organismem** nebo jej obsahují nebo které jsou vyrobeny z geneticky modifikovaného organismu, se na obalu určeném pro spotřebitele označí **podle § 6 odst. 5 zákona 110** (tedy všemi údají podle § 6 odst. 1 zákona a údají podle přímo použitelného předpisu ES).

- **Označování nebalených potravin – zákon 110/1997 Sb.**
- Obecně platí pro označení nebalených potravin ustanovení **§ 8 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách**, kdy nebalené potraviny musí provozovatelem potravinářského podniku označeny tam, kde je potravina přímo nabízena k prodeji na viditelném místě údajem pro spotřebitele dle ustanovení § 6 odst. 1 písm. **b)** – názvem **druhu, skupiny nebo podskupiny potravin**; písm. **c)** – **údajem o množství výrobku** (hmotnost); písm. **d)** – **datem použitelnosti (DP)** u druhů potravin podléhajících zkáze nebo písm. **e)** - **datem použitelnosti nebo datem minimální trvanlivosti (DP nebo DMT)** u ostatních potravin;
- (**popř.** v méně častých případech dalšími údaji dle písmen **k)** – údajem o možnosti nepříznivého ovlivnění lidí, nebo **l)** – údajem o ošetření potraviny nebo suroviny ionizujícím zářením, nebo **n)** – údajem o třídě jakosti)

- **Označování zabalенých potravin – zákon 110/1997 Sb.**
- Obecně platí pro označení **potravin zabalенých mimo provozovnu výrobce bez přítomnosti spotřebitele ustanovení § 7 písm. a) – h) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách**, kdy provozovatel potravinářského podniku, který nabízí k prodeji nebo prodává spotřebiteli tyto potraviny je povinen označit potravinu těmito údaji: písm. **a) – obchodním jménem osoby, která potravinu zabalila**; písm. **b) názvem potraviny** (názvem druhu, skupiny nebo podskupiny); písm. **c) – údajem o množství výrobku** (hmotnost, objem); písm. **d) – údajem o složení potraviny**; písm. **e) – údajem o zemi původu nebo vzniku potraviny** (pouze tehdy, kdy neuvedení tohoto údaje by uvádělo spotřebitele v omyl); písm. **f) datem použitelnosti nebo datem minimální trvanlivosti (DP nebo DMT)**, popř. údajem o způsobu skladování (pokud je označeno DP),
(**popř.** údajem o možnosti nepříznivého ovlivnění lidí; písm. **g) – třídou jakosti** (stanoví – li to vyhláška); písm. **h) – dalšími údaji** (stanoví – li to prováděcí právní předpis)

- **Označování zabalených potravin – zákon 110/1997 Sb.**
- Většinou jsou těmito zabalenými potravinami takové komodity potravin, které jsou nabízeny v obslužných prodejních pultech supermarketů nebo v samoobslužných vitrínách nebo regálech menších obchodů. Jedná se nejčastěji o rozbalené nebo rozkrájené potraviny, které jsou potom zabaleny do menších balení a označeny etiketou od prodejce: **masné výrobky** (klobásy, párky, krájené salámy a šunky); **mléčné výrobky** (sýry); **výrobky studené kuchyně** (chlebíčky, lahůdkářské saláty nebo pomazánky v kelímku); **strouhanka, vejce** apod.

- **Označování vybraných komodit – čerstvé ovoce a zelenina**
- Čerstvé ovoce a zelenina se kromě požadavků na označování uvedených v zákoně č. 110 a vyhlášce č. 113 řídí ustanovením **článku 5 Nařízení ES 1580/2007, v platném znění** (změna je uvedena v nařízení ES 1221/2008).
- Další požadavky na označování pro čerstvé O-Z jsou definovány: Zvláštní obchodní normy (ZON) a Všeobecná obchodní norma (VON).
- **Zvláštní obchodní normy (ZON)** platí pro 7 komodit ovoce a 3 komodity zeleniny (jablka, hrušky, stolní hrozny révy vinné, citrusové plody, broskve a nektarinky, jahody, kiwi, salát (hlávkový, ledový, endivie,...), paprika zeleninová a rajčata), které musí být označeny dle **Nařízení ES 1580/2007, v platném znění** následujícími údaji: **název, jakostní třída, země původu**, u některých komodit další údaje (odrůda, typ, barva dužniny).

- **Označování vybraných komodit – čerstvé ovoce a zelenina**
- **Všeobecná obchodní norma (VON)** platí pro všechny ostatní komodity ovoce a zeleniny, které nejsou uvedeny výše, tedy pro všechny, pro které neplatí ZON! Tyto komodity musí být označeny **dle článku 5 Nařízení ES 1580/2007**, v platném znění pouze následujícími údaji: **název a země původu**.
- Výše uvedené požadavky na označení dle ZON i VON platí pro **balené, zabalené i nebalené** čerstvé ovoce a zeleninu.
- Často chybí u nebaleného O-Z uvedení **země původu**, která je povinná pro **všechny komodity**, nebo je země původu uvedena mylně. Často je uvedena „po staru“, kdy platily normy pro jednotlivé podskupiny O-Z, jakostní třída u všech komodit O-Z, tedy i tam, kde být nemusí! Často se stává, že jakostní třída neodpovídá skutečnosti (nečerstvý vzhled).

- **Označování vybraných komodit – konzumní brambory**
- Požadavky na označování u brambor jsou stanoveny v **§ 29 vyhlášky č. 157/2003 Sb., v platném znění**. Členění brambor vzhledem k požadavkům na označování je následující:
  - **Konzumní brambory rané:** odrůda, země původu, barva dužniny (žlutomasé/bělomasé), tvar hlíz (oválné, kulaté, podlouhlé)
  - **Konzumní brambory pozdní:** odrůda, země původu, užití dle varného typu: varný typ A – salátové, varný typ B – přílohové, varný typ – C – těsta, kaše
- Často bývá u brambor uvedena, **jakostní třída což je špatně**, u brambor konzumních pozdních ji nahrazuje varný typ. Často nebývá uveden celý název druhu (tj. pouze „brambory“ bez přídomku „konzumní pozdní“, „konzumní rané“). **Chybně** bývá uvedeno „**nové**“ brambory místo „**rané**“.

- **Označování vybraných komodit – pěstované houby**
- Pro pěstované houby (**žampiony** a podle závazného stanoviska SZPI i pro **hlívu ústříčnou**) platí označování dle nařízení ES 1221/2008 (tedy **nařízení ES 1580/2007, v platném znění**). Na pěstované houby se vztahuje VON a musí být označené **názvem a zemí původu**.
- **Pozn.** Jsou-li od dodavatele uvedeny podmínky uchování, musí být tyto při uvádění na trh dodrženy. (V opačném případě **není povinnost označovat houby podmínkami uchování**).
- Výše uvedené požadavky na označování pro brambory i pěstované houby platí pro **nebalené, balené i zabalené potraviny**.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- Označování mléčných výrobků doplňuje **§ 3 odst. 2-43 vyhlášky 77/2003 Sb.**
- **Odst. 1:** Kromě požadavků uvedených v zákoně, zvláštním právním předpise a předpisech Evropských společenství jsou základní další požadavky na označování.
- **Odst. 2: Mléko a smetana se označí :**
  - **písm. a)** názvem **druhu a skupiny,**
  - **písm. b)** názvem **podskupiny podle obsahu tuku,** který je pro jednotlivé výrobky stanoven v **příloze č. 2 tabulce 2 vyhlášky,**
  - **písm. c) obsahem tuku,** přičemž u selského nestandardizovaného mléka se označení tuku uvede slovy "nejméně".

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 3:** Tekuté mléko kravské nebo tekutá smetana z kravského mléka se označí pouze jako **mléko** nebo **smetana**.
- **Odst. 4:** U **tekutého mléka** a **tekuté smetany** se označí **způsob tepelného ošetření** podle zvláštního právního předpisu.
- **Odst. 5:** Názvem "**trvanlivé mléko**" nebo "**trvanlivá smetana**" se označí pouze tekuté mléko nebo tekutá smetana, u kterých bylo dosaženo prodloužení doby trvanlivosti tepelným ošetřením a u nichž nedošlo k chemickým, fyzikálním a smyslovým změnám a které splňují mikrobiologické požadavky zvláštního právního předpisu.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 6:** Zahuštěný mléčný výrobek se u názvu výrobku označí **obsahem tukuprosté sušiny** v procentech hmotnostních.
- **Odst. 7:** Zahuštěný mléčný výrobek, s výjimkou zahuštěného mléka odtučněného slazeného i neslazeného, se u názvu výrobku označí **obsahem tuku** v procentech hmotnostních.
- **Odst. 8:** Sušený mléčný výrobek, s výjimkou sušeného odtučněného mléka, se u názvu výrobku označí **obsahem tuku** v procentech hmotnostních.
- **Odst. 9:** U sušeného mléka a sušené smetany v balení určeném pro konečného spotřebitele se uvede **doporučený způsob ředění** nebo **způsob uvedení do původního stavu**, včetně **údaje o obsahu tuku** v procentech hmotnostních v takto upraveném výrobku.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 12:** Mléčný výrobek, který byl vyroben z tepelně neošetřeného mléka nebo mléka ošetřeného termizací a který nebyl během výrobního procesu podroben tepelnému ošetření, se označí slovy "**vyrobena ze syrového mléka**" nebo "**vyrobena z termizovaného mléka**".
- **Odst. 13:** U mléčného výrobku, který prošel na konci výrobního procesu tepelným ošetřením, se uvede **povaha tepelného ošetření** podle zvláštního právního předpisu.
- **Odst. 14:** **Kysaný mléčný výrobek** se označí:
  - písm. a)** názvem **druhu** nebo **skupiny**,
  - písm. b)** obsahem **tuku**,
  - písm. c)** použitou **ochucující složkou**,
  - písm. d)** jako **slazený**, pokud je přidáno přírodní sladidlo nebo sladidlo.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 15:** Mléčný výrobek **tepelně ošetřený po kysacím procesu** a mléčný výrobek **obohacený přídatkem mikroorganismů** se označí:
  - písm. a) názvem **druhu**,
  - písm. b) **obsahem tuku**,
  - písm. c) použitou **ochucující složkou** podle zvláštního právního předpisu.
- **Odst. 19:** **Pomazánkové máslo** se označí:
  - písm. a) **obsahem tuku**,
  - písm. b) **obsahem sušiny**,
  - písm. c) použitou **ochucující složkou**.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 20: Tvaroh** se označí:
  - písm. a) názvem **druhu, skupiny nebo podskupiny**,
  - písm. b) obsahem **tuku** nebo **tuku v sušině**,
  - písm. c) **obsahem sušiny**,
  - písm. d) použitou **ochucující složkou**.
- **Odst. 23:** Jako "**smetanový krém**" se označí výrobek z tvarohu, mléka nebo smetany, s přísadkou cukru a s obsahem nejméně 30 % hmotnostních tuku v sušině. Dále se tento výrobek označí **obsahem tuku** a **obsahem sušiny** v procentech hmotnostních.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 24:** Sýr se označí
  - písm. a) názvem druhu; tavený sýr, tavený sýrový výrobek a syrovátkový sýr rovněž názvem skupiny,
  - písm. c) obsahem tuku nebo tuku v sušině,
  - písm. d) obsahem sušiny,
  - písm. e) použitou ochucující složkou,
  - písm. f) jako "**tavený sýrový výrobek**", pokud tavený sýr obsahuje více než 5 % laktózy.
- **Odst. 25:** Jako „**nízkotučný**“ lze označit tavený sýr s obsahem tuku v sušině nejvýše 30 % hmotnostních. Jako „**vysokotučný**“ lze označit tavený sýr s obsahem tuku v sušině nejméně 60 % hmotnostních.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 31:** Jako "**čerstvé**" lze označit **tekuté mléko** nebo **tekutou smetanu**, které byly tepelně ošetřeny pasterací nebo vysokou pasterací, **máslo do 20 dnů od data výroby** a **nezrající sýr**, který nebyl po prokysání tepelně ošetřen.
- **Odst. 32: Datem použitelnosti** se označí:
  - **dle písm. a)** tekuté mléko a tekutá smetana, které byly tepelně ošetřeny,
  - **dle písm. b)** kysaný mléčný výrobek,
  - **dle písm. c)** mléčný výrobek tepelně ošetřený po kysacím procesu,
  - **dle písm. d)** mléčný výrobek obohacený přísadkou mikroorganismů,
  - **dle písm. e)** čerstvé máslo,
  - **dle písm. f)** tvaroh,
  - **dle písm. g)** čerstvý nezrající sýr.

- **Označování vybraných komodit – mléčné výrobky**
- **Odst. 34:** Označení "**mléčný nápoj**" lze použít u tekutého mléčného výrobku obsahujícího více než 50 % hmotnostních mléka nebo syrovátky. U ochuceného tekutého mléčného výrobku se u názvu výrobku uvede druh ochucující složky.
- **Odst. 35:** Označením "**mléčný**" lze označit mléčný výrobek, v němž mléko nebo mléčný výrobek tvoří nejméně 50 % hmotnostních tohoto výrobku.
- **Odst. 36:** Označením "**sýrový**" lze označit výrobek, v němž sýr tvoří nejméně 50 % hmotnostních tohoto výrobku.
- **Odst. 38:** Jako "**jogurtový**" lze označit výrobek, v němž jogurt tvoří nejméně 50 % hmotnostních tohoto výrobku.

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky**
- Označování masných výrobků upřesňuje **§ 12 odst. 1-6 vyhlášky 326/2001 Sb.**
- **Odst. 1:** Kromě údajů uvedených v zákoně a ve zvláštním předpise jsou základní další požadavky na označování:
  - **dle písm. a)** nejvyšší **obsah tuku** v hmotnostních procentech,
  - **dle písm. b)** **datum použitelnosti**, s výjimkou konzerv a trvanlivých masných výrobků,
  - **dle písm. c)** použití **masa strojně odděleného**, včetně drůbežího masa strojně odděleného, vepřových nebo drůbežích kůží, syrového sádla nebo syrového loje; označení masa strojně odděleného nebo drůbežího masa strojně odděleného ve složení výrobku se uvede slovy "**maso strojně oddělené**" nebo "drůbeží maso strojně oddělené".

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky**
- **Odst. 3:** Označení masa **podle živočišného druhu zvířat v názvu masného výrobku** lze použít, obsahuje-li masný výrobek **více než 50 % hmotnostních** uvedeného masa z celkového obsahu masa.
- **Odst. 4:** **Šunky** vyrobené **z jiného masa, než vepřového masa**, musí být v názvu označeny živočišným druhem a částí jatečného těla, ze kterého pochází.
- **Odst. 5:** V případě, že je masný výrobek označen názvem "**šunka**" musí být označen rovněž **třídou jakosti**.
- **Odst. 6:** Masné výrobky se označí názvem **druhu a skupiny** podle **přílohy č. 4 tabulky 1 vyhlášky 326**.

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky nebalené**
- Pro označování **nebalených masných výrobků** obecně platí **§ 8 zákona č. 110/1997** – viz úvod a konkrétně **§ 12 Vyhlášky č. 326/2001 Sb.**, v platném znění.
- Důležité je si uvědomit, že dle **§ 12 odst. 2** se na masné výrobky v technologických obalech pohlíží jako na **potravinu nebalené** (i když bývají někdy označeny etiketami od výrobců)! Rovněž po rozbalení drobných masných výrobků (klobásy, párky...) z vakuových balení nebo ochranné atmosféry se z nich stávají nebalené potraviny a je nutno je označit!!!
- Podle § 12 Vyhlášky č. 326/2001 Sb. a § 8 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách se **musí nebalené masné výrobky** (klobásy, párky, salámy, šunky...), které jsou nabízeny k prodeji v oblužných pultech **označit na viditelném místě:**

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky nebalené**
- **datem použitelnosti** („spotřebujte do:“) - **dle odst. 1, písm. b) vyhlášky 326 Sb.** (+ dle § 8 zákona č. 110) popř. **datum minimální trvanlivosti** („minimální trvanlivost do:“) u trvanlivých výrobků (trvanlivé salámy a klobásy),
- **třídu jakosti u šunek** (rozdělení uvedeno v příloze 4 tabulce 3: nejvyšší jakosti, výběrová, standardní) - dle **odst. 5 vyhlášky 326 Sb.** (+ dle § 8 zákona č. 110),
- **živočišným druhem** a částí jatečného těla, ze kterého pochází **u šunek z jiného masa než vepřového** (např. drůbeží, králičí atd.) – **dle odst. 4 vyhlášky 326 Sb.,**
- **názvem druhu a skupiny** (tepelně opracované, tepelně neopracované, tepelně opracované trvanlivé, fermentované tepelně neopracované trvanlivé a masné polotovary) podle přílohy č. 4 tabulky 1 – **dle odst. 6 vyhlášky 326 Sb.**

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky nebalené**
- **Názvy masných výrobků**, u kterých jsou v příloze č. 4 tabulkách 4 až 13 specifikovány požadavky na složení, smyslové požadavky a chemické a fyzikální znaky, **nelze používat pro jiné výrobky**, které těmto požadavkům neodpovídají, a to v jakékoli odvozené podobě, včetně zdrobnělin a různých přívlastků, jež by mohly uvést spotřebitele v omyl – dle **odst. 6 vyhlášky 326 Sb.**
- **Nebalené krájené masné výrobky** musí být prodány **do 24 hod od jejich nakrájení** - na obale po zabalení musí být uveden **datum a čas nakrájení** dle **§ 15, odst. 1, vyhlášky č. 326/2001 Sb.**

- **Označování vybraných komodit – masné výrobky zabalené**
- **Masné výrobky** musí být bezprostředně po zabalení označeny **datem zabalení** a musí být prodány nejpozději do následujícího dne po zabalení dle **§ 15 odst. 2, vyhlášky č. 326/2001 Sb.**
- V případě uvedení data použitelnosti u rozbalených masných výrobků, ať už na viditelném místě nebo na etiketě, která vyjíždí z pokladny, je třeba dbát **při rozbalení původního obalu** na údaj od výrobce na obale, který informuje o zkrácení doby použitelnosti např. slovy „po rozbalení spotřebujte do 24,48,72 hodin apod.“ Na to se často zapomíná a dochází ke **klamání spotřebitele**, kdy výrobek je prodáván déle nebo (často se to stává v supermarketech) na etiketě pak vyjíždí delší doba použitelnosti, než odpovídá tomuto údaji na původním obale.

- **Označování vybraných komodit – pekařské výrobky**
- Označování pekařských výrobků upřesňuje **§ 13 vyhlášky 333/1997 Sb.**
- Kromě údajů uvedených v zákoně a zvláštním předpise jsou základní další požadavky na označování:
  - **dle písm. a)** pekařské výrobky se označí **názvem druhu a skupiny, s výjimkou jemného pečiva a trvanlivého pečiva**. Druh běžné pečivo lze označit názvem "**pečivo**„„
  - **dle písm. b)** u trvanlivého pečiva se označí **skupina**,
  - **dle písm. c)** jemné pečivo a trvanlivé pečivo se musí označit **druhem náplně a polevy** v případě plněných nebo potahovaných výrobků,

- **Označování vybraných komodit – pekařské výrobky**
- **dle písm. h)** výrobky lze označit názvem:
  1. **máslové**, je-li tukem použitým do těsta výhradně máslo,
  2. **vaječné**, obsahují-li nejméně 180 g celých vajec nebo 64 g žloutků na 1 kg mlýnských výrobků,
  3. **kakaové**, obsahují-li nejméně 2,5 % hmotnostních kakaá,
  4. **použité skupiny suchých skořápkových plodů**, obsahují-li nejméně 25 g jader těchto suchých skořápkových plodů na 1 kg hmoty,
- **dle písm. i) jemné pečivo** lze označit dále slovy vyjadřujícími **recepturní** nebo **technologické zpracování**, jako je "z listového těsta", "z kynutého listového těsta", "smažené", "z taženého těsta", "z litých hmot", "ze šlehaných hmot", "ze třených hmot", "z křehkých tukových těst", "z jádrových hmot", "čajové pečivo", "ovocný chlebiček", "slané nebo sýrové pečivo".

- **Označování vybraných komodit – pekařské výrobky nebalené**
- Obecně musí být nebalené pekařské výrobky (běžné a jemné pečivo) označeny dle **§ 8 zákona č. 110/1997** a konkrétně **§ 13 vyhlášky č. 333/1997 Sb. v platném znění.**
- Podle § 13 Vyhlášky č. 333/1997 Sb. a § 8 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách se **musí nebalené pekařské výrobky**, které jsou nabízeny k prodeji obslužným nebo samoobslužným způsobem **označit na viditelném místě:**
- **názvem druhu a skupiny**, s výjimkou jemného pečiva a trvanlivého pečiva. Druh běžné pečivo lze označit názvem "**pečivo**" - dle písm. a) § 13 vyhlášky 333 Sb.,
- **jemné pečivo a trvanlivé pečivo** se musí označit **druhem náplně a polevy** v případě plněných nebo potahovaných výrobků - dle písm. b) § 13 vyhlášky 333 Sb.,

- **Označování vybraných komodit – pekařské výrobky nebalené**
- **datem minimální trvanlivosti** se označí nebalené pekařské výrobky se spotřebou **delší než 24 hodin** po výrobě - dle § 16 odst. 4 písm. d) **vyhlášky 113/2005 Sb.**, v platném znění,
- **údajem o množství výrobku – hmotností** dle § 8 zákona č. 110 - viz kapitola 2.1. Obecná pravidla.
- Většina nebaleného běžného pečiva a jemného pečiva má „spotřebu“ do 24 hodin od výroby **a nevyžaduje se tudíž označení data minimální trvanlivosti**. Ale u některého běžného pečiva, které má DMT 2 dny nebo déle (např. chléb), tento údaj o DMT má být uveden.

- **Označování vybraných komodit – cukrářské výrobky**
- **Označování cukrářských výrobků upřesňuje § 18 vyhlášky 333/1997 Sb.**
- Kromě údajů uvedených v zákoně a zvláštním předpise jsou základní další požadavky na označování:
  - **dle písm. a)** cukrářské výrobky se označují **datem použitelnosti**,
  - **dle písm. b)** **plněné** cukrářské výrobky se označí **názvem druhu a skupiny**,
  - **dle písm. c)** **náplň** lze označit názvem:
    1. **kakaová**, obsahuje-li nejméně 2,5 hmotnostních procent kakaá,
    2. **čokoládová**, obsahuje-li nejméně 5,0 hmotnostních procent čokolády,
    3. **suchých skořápkových plodů**, obsahuje-li nejméně 25 g jader těchto suchých skořápkových plodů v 1 kg krému nebo cukrářské hmoty,

- **Označování vybraných komodit – cukrářské výrobky**
- **dle písm. d)** pokud jsou náplně ochuceny pouze látkou určenou k aromatizaci, označují se "**s příchutí**",
- **dle písm. e)** náplň označená jako **máslová** musí obsahovat v receptuře výhradně máslo,
- **dle písm. f)** u cukrářských výrobků **obsahujících alkohol** se přítomnost alkoholu označí.

- **Označování vybraných komodit - cukrářské výrobky nebalené**
- Podle § 18 Vyhlášky č. 333/1997 Sb. a § 8 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách se **musí nebalené cukrářské výrobky**, které jsou nabízeny k prodeji v oblužných pultech **označit na viditelném místě:**
- **datem použitelnosti** („spotřebujte do:“) - dle písm. a) § 18 vyhlášky 333 Sb. (+ dle § 8 zákona č. 110),
- **údajem o množství výrobku – hmotností** dle § 8 zákona č. 110
- **plněné cukrářské výrobky se označí názvem druhu a skupiny** - dle písm. b) § 18 vyhlášky 333 Sb. (+ dle § 8 zákona č. 110).

- **Označování vybraných komodit – vejce**
- Pro označování balených vajec uváděných na trh platí ustanovení **článku 12 Nařízení Komise (ES) č. 589/2008 – „Označování balení“**.
- **Odst. 1:** Na baleních obsahujících vejce třídy A musí být na vnější straně zřetelně a čitelně uvedeny tyto údaje:
  - **písm. a) číslo balírny/třídírny,**
  - **písm. b) třída jakosti;** obaly mohou být označeny slovy „třída A“ nebo písmenem „A“, a to buď samostatně, nebo v kombinaci se slovem „čerstvá“,
  - **písm. c) hmotnostní skupina** podle čl. 4 odst. 2 tohoto nařízení **4** (dle odst. 1, písm. a) **XL – velmi velká:** hmotnost 73 g a více; písm. b) **L – velká:** hmotnost alespoň 63 g a méně než 73 g; písm. c) **M – střední:** hmotnost alespoň 53 g a méně než 63 g; d) **S – malá:** hmotnost méně než 53 g),

- **Označování vybraných komodit – vejce**
- **písm. d) datum minimální trvanlivosti** podle článku 13 tohoto nařízení,
- **písm. e) výraz „mytá vejce“** u mytých vajec podle článku 3 tohoto nařízení,
- **písm. f) údaj o zvláštních podmínkách skladování** podle čl. 3 odst. 1 bodu 6 směrnice 2000/13/ES, který doporučuje spotřebitelům uchovávat vejce po zakoupení v chladu.
- **Odst. 2:** Kromě požadavků stanovených v odstavci 1 musí být na baleních obsahujících vejce třídy A na vnější straně zřetelně a čitelně uvedeny **údaje o způsobu chovu**. Význam kódu producenta se vysvětlí na vnější nebo vnitřní straně obalu.

- **Označování vybraných komodit – nebalená vejce**
- Pro označování nebalených vajec uváděných na trh platí ustanovení **článku 16 Nařízení Komise (ES) č. 589/2008** – „**Informace uváděné při prodeji vajec bez obalu**“.
- Při prodeji vajec bez obalu se uvedou pro spotřebitele zřetelným a čitelným způsobem informace, které se týkají:
  - **písm. a) třídy jakosti,**
  - **písm. b) hmotnostní skupiny** podle článku 4 (dle odst. 1, písm. a) **XL – velmi velká**: hmotnost 73 g a více; písm. b) **L – velká**: hmotnost alespoň 63 g a méně než 73 g; písm. c) **M – střední**: hmotnost alespoň 53 g a méně než 63 g; d) **S – malá**: hmotnost méně než 53 g),
  - **písm. c) údajů o způsobu chovu** v souladu s údaji v čl. 12 odst. 2,
  - **písm. d) vysvětlení významu kódu producenta,**
  - **písm. e) data minimální trvanlivosti.**

- **Označování vybraných komodit – výrobky studené kuchyně**
- Obecně musí být nebalené resp. „rozbalené“ výrobky studené kuchyně (lahůdkářské saláty, pomazánky, chlebičky atd.) označeny **datem použitelnosti** a u kusových výrobků **hmotností** dle § 8 zákona č. 110/1997 – viz úvod, jinak pro ně **neexistuje komoditní vyhláška**. Rozbalením se rozumí otevření původního obalu a přemístění do nějaké nádoby, ze které jsou potom nabízeny k prodeji v obslužném pultu.
- K nahlédnutí by měly být veškeré **informace o složení výrobku** zejména z důvodu přítomnosti alergenních složek (pečivo – lepek, vejce, celer atd.)
- V případě uvedení data použitelnosti u rozbalených výrobků studené kuchyně, ať už na viditelném místě nebo na etiketě, která vyjíždí z pokladny, je třeba dbát **při otevření původního obalu** na údaj od výrobce na obale, který informuje o zkrácení doby použitelnosti např. slovy „po otevření spotřebujte do 24,48,72 hodin apod.“

- **Děkuji za pozornost!**